

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

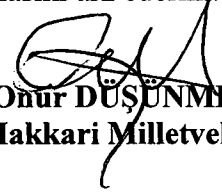
Sayı : 18020

Tarih : 18.05.2026

- 45012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **İçişleri Bakanı Mustafa ÇİFTÇİ** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Onur DÜŞÜNMEZ
Hakkari Milletvekili

Anayasa'nın 23.maddesiyle güvence altına alınan yerleşme ve seyahat hürriyeti ile 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkı, Hakkari'de uzun yıllardır uygulanan idari ve fiili tedbirler nedeniyle ihlal edilmektedir. İnsan hakları örgütlerinin ve hukuk kurumlarının raporlarına göre; Hakkari mülki idare amirlikleri ve kolluk kuvvetlerinin uygulamaları nedeniyle vatandaşlar kendi tapulu arazilerine, evlerine ve doğup büyüdüğü topraklara erişebilmek için kalıcı bir idari izin mekanizmasına mahkûm edilmiştir.

Yüksekova ilçesi İkiyaka (Satê) köyüne ve diğer köylere gidebilmek için dilekçe ile izin almak gerekmektedir. Derecik Anadağ Köyü Düve Mezrası'nda vatandaşların kendi evlerine X-Ray cihazı kontrollerinden geçirildikten sonra gidebilmektedir. Birinci derece akrabaları dahi kapsayan "köyde ikamet etmemiş" gerekçesiyle giriş engelleri uygulanmaktadır. Benzer şekilde, Yüksekova'ya bağlı Onbaşılar (Hırmîn) bölgesinde bulunan Nerman (Elê), Pagenk, Kamber ve Yediveren (Kavlegund), Şemdinli'de Gelişen (Şapatan), Ortaklar, Kurigan Tepe havzası yerleşimleri ile Çukurca ve Merkez ilçelerine bağlı birçok köy ve mezra mülki amirlerin ya da yerel karakolların keyfi izin prosedürlerine tabi tutulmaktadır.

Söz konusu yerleşim yerlerine götürülen un, şeker gibi temel yaşam malzemelerine kolluk güçlerince miktar sınırı (gıda kotası) konulması, GBT kontrollerinin fiili birer engellemeye dönüştürülmesi ve izin süreçlerindeki belirsizlikler halkta ciddi bir ayrımcılık hissiyatı ve mağduriyet yaratmaktadır. Vatandaşların kendi topraklarında yabancılaştırılması, toplumsal barışı ve yurttaşlık bağını zedelemektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Hakkari'de, günümüz itibarıyla sivil yerleşime, tarımsal ve hayvancılık faaliyetlerine tamamen veya kısmen izin verilmeyen (yasaklı/kısıtlı) köyler ve mezralar hangileridir? Bu yerleşim yerlerinin güncel listesi nedir?
- 2- Kırsal kalkınma ve mülkiyet hakkının korunması ilkeleri gözetildiğinde; bazı köy ve mezralarda uygulanan yerleşim yasakları ile giriş kısıtlamalarının halen devam ettirilmesinin hukuki, idari ve fiili gerekçeleri nelerdir; söz konusu yasakların tamamen kaldırılmasına ve hak sahiplerinin mülklerine güvenli erişiminin sağlanmasına yönelik takvim ve eylem planı ne zaman yürürlüğe konulacaktır?
- 3- Hakkari mülki sınırları içerisinde, Yüksekova'ya bağlı Onbaşılar (Hırmîn) bölgesinde bulunan Nerman (Elê), Pagenk, Kamber ve Yediveren (Kavlegund) ile Derecik Anadağ Köyü Düve Mezrası dışında kaç yerleşim yerinde "özel idari izin" mekanizması uygulanmaktadır? Bu uygulamayla hedeflenen, bölgeyi sivil halktan arındırarak fiili bir insansızlaştırma politikası yürütmek midir?
- 4- Derecik Düve Mezrası girişine X-Ray cihazı konulmasının, halkın insan onurunu zedeleyen aramalara tabi tutulmasının ve birinci derece akrabaların dahi köye erişiminin engellenmesinin hukuki dayanağı nedir?
- 5- İnsan hakları raporlarına yansıyan "gıda ambargosu/erzak kotası" hangi genelge ya da idari talimata dayandırılmaktadır? Yurttaşların mutfağına, yiyeceği ekmeğe ve un çuvalına kota uygulanmasındaki amaç nedir?
- 6- Köylerine, yaylalarına ve meralarına erişimi mülki amirlerin veya yerel karakol komutanlarının tamamen keyfi inisiyatiflerine bırakılan yurttaşların maruz kaldığı bu ayrımcı muameleye karşı Bakanlığınızca yürütülen bir denetim var mıdır? İzin süreçlerinde yaşanan bu hukuk dışı ve ayrımcı bürokrasinin sorumluları hakkında idari bir soruşturma açılmış mıdır?
- 7- "Özel Güvenlik Bölgesi" adı altında ilan edilen ve süresi sürekli uzatılan yasaklar nedeniyle tarım, hayvancılık ve arıcılık faaliyetleri durma noktasına gelen, mülksüzleştirilen Hakkari halkının uğradığı devasa maddi ve manevi zararların tazmin edilmesi amacıyla bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 8- Halkın seyahat, yerleşme ve mülkiyet haklarını gasp eden, insanları kendi topraklarında mülteci konumuna getiren bu idari tedbirlerin, köy ve yayla yasaklarının tamamen kaldırılması ve bölgede serbest dolaşımın sağlanması adına acil bir adım atacak mısınız?